

XXXII. ročník Slovenského festivalu poézie

**Beniakove
Chynorany**

5. — 7. decembra 2025 Chynorany

Hlavný organizátor:

Občianske združenie Beniakove Chynorany

Spoluorganizátori:

Obec Chynorany

Miestny odbor Matice slovenskej Chynorany

Tribečské osvetové stredisko v Topolčanoch

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

Malokarpatské osvetové stredisko v Modre

Stredoslovenské osvetové stredisko v Banskej Bystrici

Základná umelecká škola, Bernolákova 26, Košice

Liptovské kultúrne stredisko v Liptovskom Mikuláši

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi

Program

PIATOK 5. DECEMBER

- 19.00 **Spomienkový večer na Ľudovíta Štúra**
Vernisáž výstavy Ľudovít Štúr
a jeho doba
Katolícky dom Chynorany

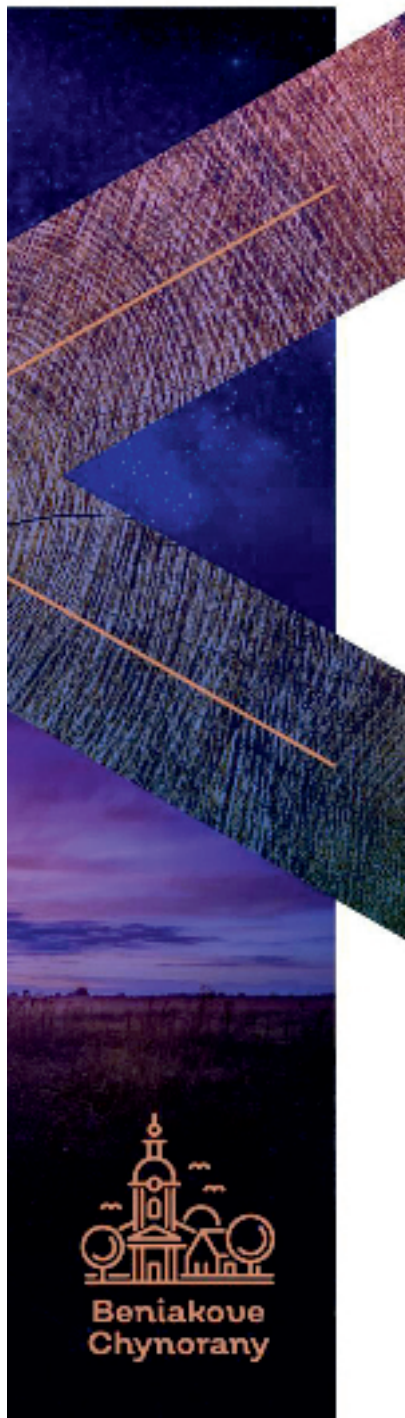
SOBOTA 6. DECEMBER

- 8.00 **Prezentácia účastníkov**
Katolícky dom
- 9.15 **Pocta básnikovi Valentínovi Beniakovi**
Kultúrny dom V. Beniaka
- 10.00 **Slávnostné otvorenie festivalu**

Súťaž v umeleckom prednese poézie
Katolícky dom Chynorany
- 15.00 **Adventný jarmok v Chynoranoch**
- 16.00 **Stretnutie u básnika**
u Pamätnej izbe Valentína Beniaka
- 18.30 **Hviezdne inšpirácie**
Hostia:
režisérka Mariana Čengel Solčanská
herec Lukáš Pelč
hudobný sprievod: Zuzana Kráľová
a Jitka Knížková
Katolícky dom
- 20.00 **Spoločenský večer účastníkov festivalu**
Katolícky dom

NEDEĽA 7. DECEMBER

- 7.30 **Svätá omša**
Kostol Nanebovzatia Panny Márie,
Chynorany
- 9.00 **Odborný seminár**
Katolícky dom
- 11.00 **Slávnostné uyhodnotenie**
SFP Beniakovie Chynorany

Valentín Beniak

Prológ

DRUHÁ VIGÍLIA, 1942

*Len pokiaľ opona sa vytiahne,
nech letmo spomeniem si na predkov u národe,
ktorí v slovenskom temne u žertuách kládli sa
na rodnú vatru, aby u krboch horelo,
lebo od ulčích jám tu bolo studenšie,
lebo tu hlad zauýjal po humnách,
a národ rástol len, držiac sa opaska,
na horách spieval a šalel a umieral,
jak divný Janko, bludár pohronský,
alebo rozlieval sa u šíre koryt.á
Sláustva, tápal u tmách a nietil poustanie,
slovo kresal do veršov, piesne uvíjal,
eposy sláune tvoril, dáune veky zobúdzal,
lež oko jedno stále mu slzilo.*

Beniakove Chynorany

Sviatok umeleckého slova

Vážení návštevníci, milovníci poézie!

Teší ma, že Vás môžem srdečne privítať na 32. ročníku súťaže nesúcej meno Beniakove Chynorany. Súťaž v prednese, kde slovo oživa, získava silu a dotýka sa našich srdc. Táto súťaž je jedinečnou príležitosťou pre recitátorov z celého Slovenska predstaviť svoj talent, cit pre slovo a osobitý umelecký prejav. Každoročne sa tu stretávajú tí najlepší, ktorých oddanosť poézii i próze prináša poslucháčom nezabudnuteľné okamihy. Ukazujú ako možno text nielen interpretovať, ale aj prežiť.

Je očarujúce, ako dokážu vdýchnuť textu život, vystavať atmosféru a sprostredkovať poslucháčom emóciu v tej najčistejšej podobe. Výkony recitátorov sú dôkazom, že slovo má stále silu spájať, inšpirovať aj povznášať. Každé slovo, ktoré tu zaznie, v sebe nesie poslanstvo.

Milí súťažiaci, každý z vás, kto vystúpi na javisko, sa stáva mostom medzi autorom a poslucháčmi, medzi napísaným textom a živým prežitkom. Táto súťaž nie je len o tom, kto dokáže najlepšie predniesť vybraný text. Je o schopnosti prehovoriť k ľuďom, zaujať ich a vyvolať v nich emóciu. To, že ste tu znamená, že máte odvahu aj talent. Prednes si vyžaduje nielen precíznu techniku, ale aj srdce. Nebojte sa prehovoriť naplno, ukázať svoje

Mgr. Veronika Bezáková
starostka obce Chynorany

emócie a nebojte sa pohľadiť duše tých, ktorí vás počúvajú. Nie je dôležité iba recitovať - dôležité je cítiť, preniknúť do podstaty textu a urobiť ho živým. Každé vystúpenie je jedinečné, preto nech je aj to vaše nezabudnuteľné. Želám vám, nech sa vám darí, nech vás sprevádza odvaha, vášň pre slovo a radosť z prednesu. A nech vyhrá ten, koho slová najviac zarezonujú v našich srdciach.

Milí hostia, prajem vám, aby ste si dnešný deň vychutnali nielen ako poslucháči, ale aj ako spolutvorcovia tej neopakovateľnej atmosféry, ktorá robí túto súťaž takou výnimočnou. Nech sa vás slová dotknú, nech vo vás prebudia emócie, spomienky, zamyslenia i radosť. Prednes totiž nie je len o slovách - je predovšetkým o tom, čo v nás zanechajú.

Všetkým vám želim krásny umelecký zážitok, vzájomnú inšpiráciu a atmosféru, ktorá bude podporovať tvorivosť i radosť zo slova. Nech je pre vás toto stretnutie aj chvíľou zastavenia v čase adventu, časom pokoja a vzájomného porozumenia.

Prednes je umenie, ktoré nás učí nielen počúvať, ale aj cítiť, vnímať a rozumieť. Je to umenie, ktoré prenáša myšlienky a emócie cez slová, hlas, výraz i gesto. Tak si ho podme spoločne vychutnať...

S úctou Mgr. Veronika Bezáková

PhDr. Denisa Penciová
predsedníčka
OZ Beniakové Chynorany

Vzácni ľudia, milí hostia festivalu!

Je nám potešením, že ste prijali pozvanie na XXXII. ročník Slovenského festivalu poézie Beniakové Chynorany! Vitajte!

Našli ste cestu na festival plný poézie, pretože sami ju v sebe svetom nosíte. Áno, nosíme v sebe túžbu obnoviť vnútorný svet harmónie, pretože svet je plný disharmónií, rozporov, hádok... Ponúkame vám dočasný prístav, kde nájdete človeka túžiaceho cez verše básnikov tušiť svet, v ktorom jediniec objaví za priehrstia emócií, pocitov. Svet, v ktorom je slobodné rozmýšľať a hovoriť. Prezentovať postoj k daniu okolitého sveta ľudsky a s rešpektom. S pevným postojom a názorom. Kde inde, ako vo svete umenia ako takého! Z roka na rok je náročnejšie na pôde kultúry organizovať podujatia, no obrovská túžba zachovať kontinuitu festivalu s dlhoročnou tradíciou je oveľa mocnejšia. Tím dobrovoľníkov sa po celý rok snaží pripraviť pre vás komfortný priebeh samotného festivalu, teda nielen samotnú súťaž, ale aj zaujímavé sprievodné kultúrne programy. V obci Chynorany zasa

ponúkajú účastníkom mikulášsky sprievod i jarmok.

O to viac nás teší záujem všetkých vekových kategórií o možnosť vysloviť sa cez verše a poéziu o vnútornom svete človeka, ale aj o svete a turbulenciách v ňom. Je vzácnou skutočnosťou, že duša recitátora chce vypovedať, chce hľadať odpovede, chce nastoľovať nájstojčivé otázky a posolstvá.

Som presvedčená, že bude čo počúvať i vidieť. Viem, že v našom festivalovom spoločenstve prerastá človečenstvo. Viem, že ste zárukou ľudskej hrejivej energie a priazne! Preto nám ju v hlbokjej úcte k vám, milí priaznivci, prajem!

PhDr. Denisa Penciová

XXXII. Slovenského festivalu poézie Beniakove Chynorany

Odborná porota

MUDr. Richard VESELÝ

lekár, manažér, recitátor, lektor, člen
porôt - predseda poroty

Mgr. Art. Martina KOVAL, PhD.

herečka, moderátorka, speváčka,
– členka poroty

Mgr.art. Zuzana BUDINSKÁ, ArtD.

herečka, recitátorka, moderátorka,
vysokoškolská pedagogička
– členka poroty

PhDr., Mgr. art. Mariana ČENGEL SOLČANSKÁ, PhD.

režisérka a scenáristka
– členka poroty

Ing. Erik ONDREJIČKA

slovenský básnik
– člen poroty

Mgr. Július KRAJČÍK

riaditeľ SFP Beniakove Chynorany

Súťažiaci I. kategória

1. Olívia CRAFT,

Bánouce nad Bebravou

Eva Enslerová:
POVEDZ MI, AKO MÁ BYŤ

2. Tamara FABIANOVÁ, Bratislava

Pavol Országh-Huiezdoslav:
MARGITA

3. Veronika GBÚRIKOVÁ, Košice

Daniela Hivešová-Šilanová:
POHYB BEZ TEBÁ

4. Ema JURÁŠOVÁ, Senica

Ovídius: NARCIS A ECHO

5. Tereza JURČÍKOVÁ, Nedašouce

Wisława Szymborská:
KLOPEM NA DVERE KAMEŇA

6. Soňa KOLÁRIKOVÁ, Poprad

Edita Södergranová:
PREŠLA SOM PEŠI CESTAMI SLŇK

7. Emma KOREŇOVÁ, Ružomberok

Antonio Porta:
EURÓPA NA ČIERNOM BÝKU

8. Ema KORPÁŠOVÁ, Košice

Katarína Džunková:
PREMENENÁ NA HUDBU

9. Oliver MATA, Košice - Šaca

Pavol Országh-Huiezdoslav:
HÁJNIKOVA ŽENA – úýber

10. Samuel ROZEMBERG, Košice

Boris Vian: ZLÁ PAMÄŤ

11. Júlia RŮŽIČKOVÁ, Bratislava

Ján Botto: LUCIJNÝ STOLČEK

Súťažiaci II. kategória

1. **Klára DOVALOVÁ, Badín**
Miroslav Válek:
Z ABSOLÚTNEHO DENNÍKA
2. **Natália FERENČÁKOVÁ, Kežmarok, Bratislava**
Dominika Moraučíková:
ČAS KOPTOV
3. **Samuel GRACLÍK, Golianovo**
Ján Botto: SMŤ JÁNOŠÍKOVA
4. **Dominika HANCINOVÁ HENTZOVÁ, Košice**
Eva Luka: ČISTÁ V PRÍLIVE
5. **Žofia KAŇOVÁ, Senica**
Ani Sumari:
PRIEZRAČNÁ ČERVENÁ
6. **Eliška KNIŽKOVÁ, Košice**
Alexander Sergejevič Puškin:
TATIANA A EUGEN
7. **Sofia KORFANTOVÁ, Gelnica**
Pavol Országh-Hviezdoslav:
SIROTY
8. **Natália LACIKOVÁ, Bádice**
Jozef Mokoš:
ŠTYRI NOČNÉ OBDOBIA – montáž
9. **Tereza MOROVIČOVÁ, Očová**
Janko Matuška: MALÁ REČNICA
10. **Hana PLŠKOVÁ, Vinodol**
Kamil Peteraj:
SKÚŠAM SA Z VLASTNEJ
SEBAREFLEXIE - montáž
11. **Sára ŠTOFANOVÁ, Košice**
Rainer Maria Rilke: ORFEUS,
EURIDIKA A HERMES

Súťažiaci III. kategória

1. **Ján GALABA, Nitra**
Jozef Mokoš: ŠTYRI NOČNÉ
OBDOBIA – PÍSANÉ DO SNEHU
2. **Miriám HAMAROVÁ, Koniarouce**
Andrej Sládkovič: ROKY A VEKY
3. **Natália HOLODÁKOVÁ, Hlboké**
Katarína Hricová:
MOTÝL V KLIETKE
4. **Marek JAROŠ, Stará Ľubovňa**
Wojciech Bonowicz:
DRUHÁ RUKA – montáž
5. **Eva KOLMANOVÁ, Ivanka pri Dunaji**
Rudolf Fábry:
NAD HNIEZDAMI SMRTI VÁNOK
6. **Eva KUBALIAKOVÁ, Poltár**
Dušan Jurolek: BYŤ JE ĽUDSKÉ
7. **Marta PRIBYLINOVÁ, Helpa**
Milan Rúfus: CESTA K SLNCU
8. **Alfréd TÓTH, Košice**
Miroslav Válek:
SENTIMENTÁLNE VIANOCE
8. **Jana VIDOVÁ, Adamovské Kochanouce**
Martin Rázus: NÁVŠTEVA

Zastavenia

– z ciest porotcov za recitátormi

Zastávka prvá Modra

Našu tohtoročnú cestu za recitátormi po celom Slovensku sme začali 18. novembra v Modre.

V zrenovovaných a skrášlených priestoroch Malokarpatského osvetového strediska sme sa stretli predovšetkým s mladými recitátormi, zaradenými do prvej vekovej kategórie. Sú poväčšine na začiatku svojej recitátorskej kariéry, bez väčších skúseností, ale znamenajú príslub do budúcich rokov. V druhej a tretej vekovej kategórii sme si vypočuli prednesy už skúsenejších recitátorov, ktorí siahli aj po náročnejších dielach slovenskej či svetovej literatúry a vo svojich prednesoch dokázali interpretačne postihnúť a vystihnúť základné posolstvo básní a povýšiť ho o vlastnú recitátorskú i ľudskú výpoveď.

Zastávka druhá Banská Bystrica

V tomto ročníku banskobystrického výberového kola boli zastúpené všetky kategórie, no recitátorov nebolo mnoho. Zato však kvalitatívne sme mali možnosť vypočuť si veľmi dobré prednesy.

Najmä prvá - najmladšia kategória prekvapila dramaturgiou (Edith Södergranová či Antonio Porta, ale aj klasika - Kráľ). Odznali verše reflektujúce dianie v spoločnosti.

Veľmi citlivo a zároveň presvedčivo. Nádejne!

Druhá kategória vsadila predovšetkým na klasiku (Botto, Matuška, Sládkovič), dávno sme nepočuli Mikuláša Kováča, no najsuggestívnejšie a s dávkou autenticity zazneli Váلكove verše Z absolútneho denníka.

Najskúsenejšie boli recitátorky v 3. kategórii, hoci práca na texte je nikdy nekončiaci proces.

Zastávka tretia Košice

Zasnežené ráno a zima. Medzi organizátormi a recitátormi hrejivo.

Tohto roku bohatá úroda - 34 recitátorov! Náročný výber bol ale potešením. Práca poroty bola naozaj sťažená výbornými vystúpeniami recitátorov. Záujem o prednes je stále živý. Mladí ľudia prichádzali na pódium a predvádzali precízne vystavané prednesy, osobné výpovede, silné posolstvá. Ako na stretnutí povedala jedna z porotkýň: „Duša bola pohladená, anjel preletel.“

Celá dramaturgia vo všetkých troch kategóriách bola pestrá, od klasikov po moderných predstaviteľov literatúry. A k tomu primerané vystavby prednesov, miestami veľmi umne vystavaných, bol použitý široký diapazón výrazových prostriedkov, jemného kostýmovania (Veronika

Gbúriková, Natália Tuptová)
až po mimojazykové prostriedky
(Sára Štofanová) či hudobné variácie
(Alfréd Tóth). Nechýbal jemnocit,
neabsentovali zrelé postoje, objavili
sa hlboké ľudské výpovede, bol
predvedený nadhľad, vtip
(Samuel Rozenberg) i sarkazmus.

nás neutíchajúcou nádejou. Možno nás
nie je tak veľa, ale ja bez
neprirodzeného skrivenia tváre vám
úprimne hovorím: „Pretože ste
vzácní!“

PhDr. Denisa Penciaková,
Mgr. Július Krajčík

Zastávka posledná Topolčany

V Topolčanoch vo výberovom kole
odznelo 22 prednesov. Aj počtom
najsilnejšia kategória najmladších
recitátorov sa predviedla s obrovským
úsilím o výpoveď sa objavili nové tváre
a nesmelé pokusy, miestami ladili
recitátori s výberom textu a samotnou
interpretáciou (Tereza Jurčíková).

Veľmi autenticky, skúsene a ľudsky
prišli v početnom zastúpení recitátori
v 3. kategórii. Ucelené výpovede
zrelých a života znalých.

V druhej kategórii častokrát
očakávame stálice, ktoré majú chuť
návratu. Už miestami ustálení sa
ukázali v civilnom sústreďenom
prednese (Nela Laciková, Samuel
Graclik). Miesto vonkajších a slovných
čarování - autenticita, názor,
sebareflexia (Hana Plšková). Tomu,
čo hovorím, verím, žijem to, cítim tak.

Milí recitátori! Bud'te neustále
hľadajúci a naďalej na tejto zemskej
púti slobodne tvorte! Pokúšajte sa aj
za cenu chýb a omylov. Veď práve tie
nás častokrát nútia ísť ďalej, pochopiť
a pomenovať. Nastolujte nástojčivosť,
atakujte nás otázkami, pátrajte po
názoroch a nebojte sa nimi zasiahnúť
aj ľudí okolo. Rozbaľte za priehrstia
nefalošovaných emócií, pocitov. To, že
ste sa na túto cestu vypravili, je pre

Najlepšie recitátorky v II. kategórii v Modre

Riaditeľ festivalu Mgr. Július Krajčík s porotou
pri odovzdávaní diplomov recitátorom v Banskej Bystrici

Vítazi II. kategórie v Košiciach

Najlepší recitátori v I. kategórii v Topolčianoch

Predsedníčka poroty odovzdáva diplomy
najlepším recitátorom III. kategórie v Topolčianoch

Pekné prostredie modranského kaštieľa počas výberového kola
32. ročníka Beniakových Chynorian

Svet filmu

Pomalým krokom sa približujú sviatky zimy, čas voľna a oddychu. Za oknom prítuhlo a k teplému čaju patrí buď dobrá kniha alebo zaujímavý film. Čo tak nájsť si čas na zaujímavý umelecký film? Ale poznáte to, filmový trh je presýtený množstvom filmových diel rôznych žánrov a výber zd'aleka nie je jednoduchý, pretože vy ste divák náročný.

Preto vás radi inšpirujeme v programe Hviezadne inšpirácie. Predstavíme v ňom známu slovenskú filmovú

režisérku, scenáristku a spisovateľku **Marianu Čengel Solčanskú**. Hovoriť budeme o jej umeleckej tvorbe i o jej najnovšom počine - o malú chvíľu sa v kinách objaví horúca novinka, film Ľudovít Štúr.

V programe vystúpi aj **Lukáš Pelč**, slovenský herec, ktorý s pani režisérkou spolupracoval na viacerých projektoch a účinkoval vo filmoch.

Hviezadne inšpirácie obohatí aj hudobníčka **Zuzana Kráľová** a **Jitka Knížková**.

Mariana Čengel Solčanská

• Je o vás známe, že ste nielen renomovanou režisérkou, ale píšete knihy, publikujete pre denník SME, venujete sa olejomalbe... Vo vašom živote sa pohybuje vo svetoch rôznych druhov umení. Ktorý z týchto druhov umenia vám vie najviac rozviazať vašu spontánnosť a fantáziu, kde sa vám darí objavovať a pomenovať neobjavené a nepomenovateľné nuansy života?

Hlavný rozdiel spočíva v tom, či som v procese tvorby sama, alebo tvorím v kolektíve. Pri písaní alebo maľovaní vzniká dielo, ktoré je iba moje, nakrúcanie filmu je intenzívne spolužitie s ďalšími autorskými profesiami a umeleckými remeslami.

Nie som si istá, či je cieľom pomenovať neobjavené. Cieľom je hlavne rozprávanie príbehu takým spôsobom, ktorý sa diváka alebo čitateľa dotkne až do tej miery, že ho prijme za svoju súčasť.

Ale v detstve som milovala poéziu až do tej miery, že som sa ju učila naspamäť a zúčastňovala sa recitačných súťaží. Zamilovala som sa do katolíckej moderny a s patričným pátosom som deklamovala Dilonrove a Beniakové verše, ktorým som v pätnástich ani za mak nerozumela.

· Prichádzate k motívu a námetom na tvorbu alebo motívy a námety vás stretávajú na ceste životom? Ktorá oblasť v spoločnosti človeka vám je najbližšia - ktorú rada skúmate a spracováвате?

Zaujímajú ma dejiny, pretože zapríčinili, čím sme dnes. Na pochopenie toho, čo sa nám práve deje a čo sa nám ešte len diať bude, potrebujeme vedieť, čo nám spôsobili naši predkovia, ako ich poznačili vojny, smrť, ako sa zachovali v rozhodujúcich chvíľach. Keď človek navštívi psychológa, obyčajne je pre klinický obraz nevyhnutné otvoriť detstvo, vzťah k rodičom. Historická kniha alebo film je vlastne regresná terapia národa.

· Prezradíte tému, ktorá vás fascinuje a rada by ste ju zachytila do podoby filmu?

Fascinuje ma fenomén Matúša Čáka Trenčianskeho, oligarchu a samozvaného hrôzovládca na našom území, ktorý terorizoval krajinu po katastrofálnom tatárskom vpáde.

Lukáš Pelc

Mladý herec pochádzajúci z metropoly juhu - Lučenca sa objavil pred kamerou napríklad v známom seriáli Panelák, ale účinkoval aj vo filmoch ako boli: Kandidát, Učiteľka, Amnestie, Sviňa, Služka...

Najnovšie ho na filmovom plátne budeme môcť vidieť ako hlavného predstaviteľa Ľudovíta Štúra v rovnomennom filme pod režisérskou taktovkou Mariany Čengel Solčanskej.

Hudobné vystúpenie

Zuzany Kráľovej a Jitky Knížkovej

Zuzana Kráľová sa hudbe začala venovať až počas štúdia na vysokej škole. Pôsobenie na Katedre hudby ju priviedlo k spevu, písaniu i skladaniu hudby. V spolupráci s gitaristom Karolom Kompasom založili hudobné duo (Kráľová & Kompas) a v roku 2019 vydali debutový album s názvom Po horách, jazerách.

Po ukončení vysokej školy začala pôsobiť ako pedagogička na Súkromnom konzervatóriu Dezidera Kardoša v Topolčanoch. Vyučovala hereckú tvorbu, umelecký prednes, metodiku hudobno-dramatického umenia a iné predmety.

Jej ďalšie cesty viedli do Prahy, kde už siedmym rokom pracuje v Činohre Národného divadla ako divadelná lektorka a má na starosť prácu s publikom. Vedie workshopy, pracuje s teenagermi, učí deti ako sa to divadlo vlastne robí. Popri tejto práci sa venuje autorskej hudobnej tvorbe v kapele KRÁĽOVÁ. V roku 2023 vydala album Sny, potom niekoľko ďalších singlov ako Nekonečno s Františkom Černým z kapely Čechomor, Malá holka, Pusu na pusu, Genius loci. Momentálne so svojou čisto dámskou kapelou pripravujú ďalší album. Ich hudba by sa dala zaškatuľkovať pod alternatívny pop. V skladbách je cítiť fúzie populárnej, experimentálnej či jazzovej hudby.

Zuzaninou prioritou sú texty piesní, ktoré sú plné metafor a básnických prostriedkov. Túto hudbu môžete nájsť pod názvom KRÁĽOVÁ na YouTube, Spotify, iTunes a pod., prípadne na ich webových stránkach kralovamusic.sk.

Na Beniakových Chynoranoch 2025 predstavia svoju tvorbu v akustickej verzii spolu s gitaristkou Jitkou Knížkovou.

Jitka Knížková, pôvodom z južných Čiech, je študentka jazzovej gitary na Konzervatóriu Jaroslava Ježka v Prahe. S hrou na gitaru začala, keď mala šesť rokov. Najprv to bola klasická gitara, ktorú neskôr vymenila za elektrickú a začala sa naplno venovať modernejším žánrom spolu so spevom a skladaním. V detstve sa umiestnila na popredných priečkach republikových (českých) finálnych kôl súťaží ako sú Detská Porta, Folký Tonk, Zlatá Struna a pod. Spolu zahrajú piesne z albumu Sny, ale aj najnovšie skladby, ktoré ešte oficiálne nevydali.

Mgr. Zuzana Kráľová
Mgr. art. Dominik Gajdoš

Milan Marciňa

Akademický sochár
(1946 - 2025)

Tvorba bola pre mňa robotou a zábavou zároveň

Dňa 14. októbra 2025 nás vo veku 79 rokov opustil Milan Marciňa, významný slovenský sochár, monumentalista, reštaurátor a pedagóg. Patril medzi výrazné osobnosti slovenskej výtvarnej scény. Medzi jeho známe práce patria i bronzové busty vrátane troch búst básnika Valentína Beniaka v Chynoranochoch, jedna z nich zdobí kultúrny dom, druhá je umiestnená v areáli základnej školy a tretia v pamätnej izbe. Všetky tieto inštitúcie nesú meno Valentína Beniaka.

Akademický sochár Milan Marciňa sa narodil 25. augusta 1946 v Trenčíne, detstvo prežil v obci Lazy pod Makytou. Strednú školu umeleckého priemyslu v Bratislave študoval v rokoch 1960 až 1964 pod vedením profesorov Antona Drexlera a Ludwiga Korkoša pôsobiach na rezbárskom oddelení. Po ukončení strednej školy bol prijatý na Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave, ktorú absolvoval v roku 1970. V tomto roku sa stal odborným asistentom na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre, kde pôsobil jedno desaťročie. Po ukončení pedagogickej

činnosti od roku 1980 tvoril v slobodnom povolaní. Bol členom Združenia umelcov západného Slovenska a Združenia nitrianskych výtvarníkov N'89.

V Nitre zanechal Milan Marciňa mimoriadne bohatú umeleckú stopu. Je autorom kamenného stĺpa partnerských miest pred Mestským úradom, hliníkovej plastiky Kvet na sídlisku Chrenová, či reliéfu Ľudia pre zdravotné stredisko v Nitre. Vytesal aj vstupné pylóny do mesta Nitra a je autorom insígnie primátorskej reťaze mesta. V roku 2011 získal Cenu primátora mesta Nitra za celoživotné dielo a prínos pre nitriansku kultúru. Jeho diela vlastní galérie a súkromní zberatelia nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí - najďalej sa dostali až do Austrálie. Dlhé roky vytváral aj ceny pre víťazov medzinárodného festivalu Agrofilm, vďaka čomu sa jeho drevené sošky dostali do rôznych krajín sveta.

Spracoval: Ing. Jozef Vacval

Ludovít Štúr a jeho doba

Výstava Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi

V roku 2025 si celé Slovensko pripomína dvestodesiate výročie narodenia Ľudovíta Štúra, osobnosti, ktorá sa vari najviac zo všetkých zaslúžila o existenciu slovenského národa, o zabránenie jeho zániku v dobe maďarizácie. Okrúhle výročie narodenia slovenského veľikána podnecuje aktivity spomienkového charakteru, približujúce jeho činy a dielo.

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi pri tejto príležitosti reprízuje panelovú časť výstavy Ľudovít Štúr a jeho doba, orientovanú na ilustrovanie života, myšlienok a diela národného buditeľa a jeho prívržencov v kontexte doby ich pôsobenia, s dôrazom na dosiahnuté výsledky národoveckého snaženia. Obsažné písomné informácie, dotvorené obrazovými dokumentami, oboznamujú návštevníkov so Štúrovým osudom, ktorý si sám určoval svojimi aktivitami. Medzi nimi prím hralo rozširovanie vlastných vedomostí, cez politické smerovania, zamerané na pozdvihnutie sociálnej úrovne a národného povedomia Slovákov, konkretizované v zrušení poddanstva, vzdelávanie národa a jeho orientácia na veľké spoločenstvo Slovanov, až po aktívnu účasť v revolučnom hnutí v meruôsmych rokoch na čele slovenských dobrovoľníkov. Do tematických celkov usporiadaná obrazovo-textová zostava informácií o Štúrovi, štúrovcoch a epoche ich bytia, pripomína známe i menej známe udalosti Štúrovho života, jeho pamätné počiny.

Úvodné panely, charakterizujúce rodiacu sa autoritu, rozprávajú o Štúrovom detstve, štúdiách, prvej spolkovvej činnosti, jeho pedagogickom pôsobení i začiatkoch literárnej tvorby. Samostatná časť je venovaná kodifikácii, čiže uzákoneniu a stanoveniu noriem spisovnej slovenčiny Štúrom a jeho spolupracovníkmi v roku 1843, jej porovnaniu s bernolákovčinou, i peripetiám, ktoré legalizovanie nášho jazyka sprevádzali. Nasleduje využívanie slovenčiny v praxi, k čomu Štúr v roku 1845 založil a redigoval Slovenskje národňje novini s literárnou prílohou Orol tatránski, ktoré mali za cieľ, rovnako ako novozriadený spolok Tatráni, šíriť osvetu a pomôcť pri rozvíjaní vzdelanosti Slovákov. S cieľom ešte výraznejšie pomáhať svojmu národu vstúpil Štúr aj do vysokej politiky v roku 1847 ako poslanec Uhorského snemu za mesto Zvolen. Keď jeho politické aktivity prerušili udalosti meruôsmeho roku, snažil sa ich využiť v prospech Slovákov. Spolu s Hurbanom a Hodžom 15. - 16. septembra 1848 založili Slovenskú národnú radu a dobrovoľnícke zbory bojujúce proti Maďarom. Záver je venovaný posledným rokom Štúrovho života, ktoré napriek nútenému ústraniu a životným tragédiám využil plodne v literárnej činnosti. Konečné časti prezentácie sú zamerané na odraz revolučných rokov 1848 - 49 a národného obrodzenia v regióne hornej Nitry. Prievidzski múzejníci výstavou skladajú zaslúžený hold najvýznamnejšiemu slovenskému národnému dejateľovi.

5.- 8. decembra 2025 privítajú priestory Katolíckeho domu v Chynoranoch záujemcov o oboznámenie sa či o oživenie znalostí o ojedinelom zjave našich dejín - Ľudovítovi Štúrovi z Uhrovca.

Jaroslava Kupčoková,
Hornonitrianske múzeum
v Prievidzi

Ivan Kováč

(27. júl 1946, Drahovce
- 6. november 2025, Bratislava)

*...neviem,
aký to zákon káže
zanechať koráb
pred potopou,
zasadiť révu,
a nedočkať sa vína,
stvoriť si svet
a zmiznúť
v kaukliarskych rukách?*

Valentín Beniak

Dr. Ivan Kováč nestvoril svet iba svoj a svojej rodiny, stvoril svet aj vlastného a mnohých iných divadiel, recitátorov a festivalov. Bol zakladateľom Plastického divadla, festivalu DIV (Divadelné inšpiratívne vystúpenia), lektorom pre umelecký prednes a divadlo, porotcom mnohých súťaží u nás i na Morave. Pomáhal stvoriť aj svet **Slovenského festivalu poézie Beniakove Chynorany**. Stál pri jeho zrode od úplného začiatku, pomáhal obetavým domácim organizátorom svojimi bohatými skúsenosťami a kontaktmi.

Celé roky chodil s nami neúnavne vyberať recitátorov do Modry, Košíc, Banskej Bystrice i Topoľčian. So svojou ženou Dagmar často sedel v porote celoslovenského festivalu, pripravoval program do pamätnej izby, pozýval hostí a pomáhal dotvárať sprievodné programy jednotlivých ročníkov.

Počas tohtoročných Dušičiek som sa od jeho ženy dozvedel, že „Ivan je v nemocnici a nemá sa dobre“. V piatok 7. novembra 2025 mal v Topoľčanoch Daniel Hevier vystúpenia pre školy, po ich skončení sme sa rozprávali, Daniel spomenul, že bol na pohrebe básnika Jozefa Mihalkoviča a ja som mu povedal o Ivanovom pobyte v nemocnici. Nevedel som, v ktorej leží, tak si odo mňa vypýtal telefónne číslo Dáši, že ho na druhý deň, v sobotu, pôjde navštíviť.

V tú sobotu, keď sme sa dozvedeli smutnú správu o jeho odchode z tejto časnosti som si uvedomil, že keď sme dohovárali Danovu návštevu v nemocnici, Ivan sa už na nás pozeral zhora. Kamaráti bratia, pomaly sa tratia...

Na Slovensku je veľa recitátorov a divadelníkov, ktorým pomáhal v začiatkoch dobrými radami a usmerneniami, bol kováčom ich šťastia a netváril sa pritom zbytočne dôležito. Napriek vekovému rozdielu, nikdy sa na nich neďíval zvrchu, to až teraz...

Niekedy sme sa naňho aj trochu hnevali, dochvíľnosť ho netrápila, vo svojich hodnoteniach býval priveľmi obšírny, ale v poslednom čase, najmä v písomných prejavoch, začal byť veľmi úsporný. A keď sa mu už pre zdravotné problémy nedalo prichádzať na stretnutia prípravného výboru, vždy poslal aspoň charakteristický modrý odkaz:

držím palce!

pripájam sa! držte sa!

S pozdravom PaedDr. Ivan KOVÁČ

Keď som mu v lete oznámil, že zomrela spisovateľka Eva Borušovičová (jej knihu Plány B sme dávali oceneným 28. ročníka festivalu, do každej napísala originálne venovanie), odpísal:

Ďakujem.

Pán ju spas.....

S pozdravom PaedDr. Ivan KOVÁČ

Ďakujeme, Ivan, Pán Ťa spas.....

Ján Podoba

Jozef Mihalkovič

(30. január 1935, Veľké Kostol'any – 25. október 2025, Modra)

Chuïľa

Prepila sa ma. Osud sa mi, blázon, smial.

*Od rána úzkosť do ucha mi húdla,
jak surčok, čo mi na rozlúčku hral,
od rána lial som do bezodného hrdla
ušetko, čo tieklo. Všetko. Lial!*

*Nad ránom s čertom pri mariáši
u modravom dyme blúdiac prázdnej fľaši
lásku som uyznával.*

*Mesiačik starý cez susedove ploty
do vačku škerí sa mi tu na suchoty.
Dohral som. Hlásim odchod z javiska.
Na čo ešte čakať? Kým siréna zapíska
na nový deň? Ten sa už kdesi za mnou práši.*

22 *Prehral som ho čertovi pri mariáši.*

Básnik a prekladateľ Jozef Mihalkovič patril k zakladajúcim členom tzv. Trnavskej skupiny básnikov - "konkretistov" (Ján Ondruš, Ján Stacho, Ľubomír Feldek, host nášho festivalu v roku 2018). Do literatúry priniesli zmyslovú konkrétnosť, metaforu a imaginatívnosť. Odmietali ideologizáciu, schematizmus a tvrdenia, že „poézii treba úplne rozumieť a bezo zvyšku ju vysvetliť.“ Ich programové vystúpenie sformulované v manifeste *Bude reč o poézii* malo vyjsť v apríli 1958 v štvrtom čísle časopisu Mladá tvorba, ale po cenzúre ÚV KSS boli z neho vypustené básne Jána Stacha, poviedka Jozefa Mihalkoviča *Na plece* a aj spomínaný manifest.

Básnik Jozef Mihalkovič sa zúčastnil III. ročníka festivalu Beniakové Chynorany v roku 1996 (mal byť aj v porote, ale kým dorazil po viacerých občerstvovacích zastávkach z Modry do Chynorian, bolo po súťaži). Takéto bohémske príchody zažili

Chynorany aj v minulosti. Valentín Beniák v Nedokončenej symfónii spomína ako Tído Gašpar s veselou družinou počas Slovenského štátu prišli z Bratislavy na koči a potom tu spolu tri dni bujaro vystrájali. S našim tohtoročným festivalom spája Jozefa Mihalkoviča aj to, že sa v roku 1964 stal prvým riaditeľom Múzea Ľ. Štúra v Modre.

Ako uviedla v smútočnom oznámení jeho nevesta, spisovateľka Veronika Šikulová, „predišiel nás do večnosti dňa 25. októbra 2025 vo veku 90 rokov.“

Ján Podoba

Víťazi jednotlivých kategórií XXXI. Slovenského festivalu poézie Beniakove Chynorany

6. – 8. decembra 2024 – Katolícky dom v Chynoranoch
Zúčastnilo sa 23 súťažiacich.

I. kategória

1. miesto:

Aneta ŠUGOVÁ,

Považská Bystrica

Miroslav Válek: Dejiny trávy

2. miesto:

Mária Kovalíková, Chynorany

Martin Rázus: Utečenci

3. miesto:

Alena ONDREJMIŠKOVÁ, Bojnice

Pavol Ušák Oliva: Oblaky

Čestné uznanie:

Vanesa KÁNOVÁ, Banská Bystrica

Marcel Páleš:

Slouo, ktorým mierime

III. kategória

1. miesto:

Samuel MACKO, Košice

Vagn Steen: Esej o čase

1. miesto:

Samuel GRACLÍK, Golianovo

Ivan Kolenič: Flek u bohov

2. miesto:

Žofia KAŇOVÁ, Senica

Dámaso Alonso:

Žena s kanvicou na olej

3. miesto:

Natália BUCKOVÁ, Modra

Ján Botto: Margita a Besná

II. kategória

1. miesto:

Zuzana KRAMÁROVÁ, Letanouce

Miroslav Válek: Oslnenie

1. miesto:

Margaréta Rita MIKLOŠKOVÁ,

Svätý Jur

Samo Chalupka:

Ktože týmto svetom uládne

2. miesto — neudelené

3. miesto:

Hana PLŠKOVÁ, Vinodol

Stanislava Repar:

Tichožitia (montáž)

**Beniakové
Chynorany**

Individuálne ceny

**Cena starostky obce Chynorany
za najlepši prednes básne
Valentína Beniaka
neudelená**

**Cena riaditeľa súťaže za objavnú
dramaturgiu a invenčnú
interpretáciu**

Samuel MACKO, Košice
Vagn Steen: Esej o čase

**Cena Mariana Gajdoša za najlepši
prednes slovenskej klasiky**

**Margaréta Rita MIKLOŠKOVÁ,
Suätý Jur**
Samo Chalupka: Ktože týmto
suetom uládne

Odborná porota

Predseda poroty:
MUDr. Richard VESELÝ

Členovia poroty:
Ing. Erik ONDREJČKA
Mgr. art. Martina KOVAL-MAJERNÍKOVÁ

Mgr. Helena VESELÁ-HIMIČOVÁ
Ján PODOBA

Tajomníčka poroty:
PhDr. Denisa PENCIAKOVÁ

Riaditeľ SFP Beniakové Chynorany
Mgr. Július KRAJČÍK

I. kategória

II. kategória

III. kategória

Držitelia individuálnych cien

Odborná porota

Ukončenie XXX. ročníka

Organizátori ďakujú všetkým, ktorí podporili SFP Beniakovce Chynorany:

Súťaž z verejných zdrojov podporili

Fond na podporu umenia

Obec Chynorany

Trenčiansky samosprávny kraj

Matica slovenská

Regionálne kultúrne centrum Prievidza

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi

Súťaž zo súkromných zdrojov podporili

2% z daní fyzických osôb

Ing. Radoslav Gális – Pekáreň, Chynorany

Reštaurácia NEMEC – Juraj Nemec

BB autodiely Boris Huba

Lekáreň PRIMULA PharmDr. Stanislav Liday

Bezák-Holz-Chynorany - Ing. Rastislav Bezák

Mäsiarstvo Darmo

Peter Božik

Obec Chynorany

REGIONÁLNE
KULTÚRNE
CENTRUM
V PRIEVIDZI

TRENČIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ
K • R • A • J

MATICA
SLOVENSÁ

Katolícky dom Chynorany

The background of the entire page is a complex geometric composition. It features a large, dark blue, textured 'X' shape that dominates the upper half. Within the center of this 'X' is a triangular inset showing a landscape at dusk or dawn, with a single, silhouetted tree standing in a field under a purple and pink sky. The lower half of the page is a solid dark blue/black area where the text is located.

Bulletin 32.ročníka Slovenského festivalu poézie Beniakove Chynorany

Vydalo: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Ľudmila Húsková

Zostavil: Ing. Jozef Vacval

Grafika: Mgr. art. Martin Bajaník, Mgr. Petra Chorobová

Náklad: 200 ks

December 2025